

Nieuwsbrief 55
juli 2024

Redactioneel

Voor u ligt het vijfenvijftigste nummer van de nieuwsbrief. Geen nummer met hoopvolle verhalen maar verhalen over de verschrikkelijke genocide die zich nu al meer dan 9 maanden in Gaza afspeelt. Het openingsartikel is een getuigenis van een inwoner uit het vluchtelingenkamp Jabalya over de verwoestingen die daar hebben plaatsgevonden. Het is een verslag van een helle tocht op zoek naar veiligheid die nergens te vinden is. Een verhaal dat exemplarisch is voor de hele Gazaanse samenleving van na 7 oktober. En het einde is nog niet in zicht want Israël wil geen staakt het vuren en stuurt misschien zelfs aan op oorlog met Hezbollah. Ook in zijn column schrijft Jan Keulen over de verwoestingen in zusterstad Jabalya en haalt hij een VN rapporteur aan die zegt dit 'niet eerder in mijn leven gezien te hebben' En als je dan het geluk hebt om (voor veel geld) de Gazastrook te kunnen ontvluchten dan blijkt dat Egypte je niet wil erkennen als vluchteling en ben je afhankelijk van goedwillende vrijwilligers voor hulp.

Verder hebben we twee recensies van belangwekkende boeken. Het eerste is een vertaalde roman van Mahmoud Jouda uit Gaza over het geweld rond de Mars voor de Terugkeer van een paar jaar geleden en het tweede is het onderzoek van Maya Wind over de banden tussen de universiteiten en het militaire systeem in Israël een zeer actueel onderwerp gezien de studentenacties.

Israël heeft vluchtelingenkamp in een spookstad veranderd

Het duurde lang voordat Walid Ribhi de plek vond waar zijn ouders woonden. Alles eromheen was weggevaagd. Walid had hulp nodig van burens die in het puin van hun voormalige huizen zaten om te vinden wat hij zocht.

De aanblik was schokkend. Er was geen spoor van het twee verdiepingen tellende gebouw van zijn ouders. Alle andere huizen in de omgeving waren ook verdwenen. "Het was alsof een orkaan het gebied had getroffen en alle gebouwen had verzwolgen," zei Walid. Walid verliet het gebied waar zijn ouders woonden en zocht naar een school waar hij tijdens de huidige oorlog onderdak had gezocht. Hij herkende de school alleen van een bordje bij de poort. De school en vijf andere nabijgelegen scholen waren allemaal verwoest of zwaar beschadigd. Het tafereel op de markt in het hart van Jabalya was bijzonder griezellig. Walid runde vroeger een kledingwinkel op de markt.

Toen hij zich realiseerde dat het er nog veel meer in puin lag, begon Walid te huilen. Het was niet de eerste keer dat hij failliet ging. Walid had eerder een winkel in al-Rimal, een wijk in Gaza-stad. Het bevond zich in de Shorouq-toren, die Israël bombardeerde tijdens de aanval op Gaza in mei 2021.

Vóór de huidige oorlog had Walid een appartement in Beit Lahiya, in het noorden van Gaza. Omdat het tijdens de eerste weken van de oorlog werd verwoest, verhuisde Walid naar het huis van zijn ouders in Jabalya. Zijn ouders waren geëvacueerd en naar het zuiden getrokken. Walid, zijn vrouw en hun drie

Vervolg op pg. 2

kinderen bleven in Jabalya tijdens de Israëlische grondinvasie van het kamp in november. Hoewel Israëlische troepen heel dicht bij het huis waren gekomen, bleef het gebouw intact.

Israëlische troepen trokken zich na die invasie uiteindelijk terug uit Jabalya, maar vorige maand kwamen ze het kamp weer binnen. Voor Walid en zijn gezin was de invasie in mei erger dan alles wat ze ooit hadden meegemaakt. Ongeveer een week nadat de invasie in mei begon, bombardeerde Israël nabijgelegen huizen. Het geweld leek veel intenser dan in november. Uit angst dat ze zouden sterven, omhelsden Walid en zijn familie elkaar en reciteerden de shahada – het laatste testament van een moslim voor God. “Toen het bombardement stopte, openden we onze ogen en dankten God dat we nog leefden,” zei Walid.

Bloedbad

Een dag later beschoot het Israëlische leger de wijk. Het leger naderde het gebied waar Walid woonde met tanks en bulldozers. Onder dreiging van een aanval vanuit de lucht en vanaf de grond vluchtte het gezin naar een UNWRA school. Het was helemaal niet veilig. Een paar dagen later drong het

Israëlische leger het hart van het kamp binnen, waarbij enorme verwoestingen werden aangericht. Walid en zijn familie besloten de school te verlaten. Voordat ze eruit konden komen, beschoten de Israëli's het. De familie verstopte zich totdat ze een uitgang vonden. Terwijl ze vluchtten, zag Walid dat geïmproviseerde tenten werden aangevallen met mensen er nog in. ‘Hun stemmen zitten nog steeds in mijn hoofd’, zei hij. “Die stemmen achtervolgen me de hele tijd, of ik nu wakker ben of slaap. Ik ben nog steeds geschokt dat een aanval op een UNRWA-school, die geacht wordt beschermd te worden door het internationaal recht, uitmondde in een bloedbad.” De familie wist niet waar ze heen moesten. Voor hun ogen werd een groep mensen neergeschoten door een raket afgevuurd door een drone. De drie mensen die zich haastten om de slachtoffers te helpen, werden zelf beschoten. Twee van de drie wisten te overleven. Eén werd bloedend achtergelaten.

Het gezin bleef lopen, waarbij de kinderen van streek raakten door de vele dode lichamen die ze op de grond zagen. Uiteindelijk bevond het gezin zich in de buurt van een school in het zuiden van Jabalya. Na een week onderdak daar werden ze 's nachts wakker

gemaakt. Het geluid dat ze hoorden was dat van de school die werd beschoten. Opnieuw vluchtten ze naar een andere school – deze keer in het westen van Gaza. Het was de laatste plaats waar ze schuilden voordat de Israëlische troepen zich terugtrokken uit Jabalya.

Nadat de terugtrekking door de autoriteiten in Gaza was bevestigd, koos de familie ervoor om terug te komen en Jabalya te bezoeken. Niets kon Walid voorbereiden op het verschrikkelijke tafereel dat hem te wachten stond. Ondanks het feit dat hij verbijsterd was, zette Walid een tent op en beloofde in Jabalya te blijven. ‘Ik weet dat de waterputten en de zonnepanelen zijn vernietigd’, zei hij. “Maar we zijn bezig om water en elektriciteit te krijgen. Wij

zullen een oplossing vinden.”

Khuloud Rabah Sulaiman

Een journalist die in Gaza woont,

bron: <https://electronicintifada.net/content/israel-has-turned-refugee-camp-ghost-town/47226>

Israëlische universiteiten zijn verregaand betrokken bij onderdrukking van Palestijnen

*Maya Wind is een jonge Joods-Israëlische antropoloog. Ze schreef het boek **Towers of Ivory and Steel** over de verwevenheid van de Israëlische Universiteiten met de staat en het leger. Als Israëlische had ze toegang tot archieven, die voor Palestijnse onderzoekers verboden zijn (!). De universiteiten zelf zijn grondig gemilitariseerde instituten, en staan in dienst van bezetting en apartheid. Deze conclusie uit haar boek staat in schrille tegenstelling tot het gepropageerde beeld van Israël als een open en democratische samenleving. Ze maakt haar analyse op grond van veel gedocumenteerde feiten.*

Het boek heeft twee hoofdonderwerpen. De medeplichtigheid bij het staatsbeleid en de onderdrukking van de Palestijnse studenten via de inhoud van de studie. Zij noemt dat laatste: Epistemische bezetting: een kennisleer die niet aan de 'normale' eisen voldoet, omdat het onderwijs en onderzoek moet passen binnen vooropgestelde kaders. De Palestijnse geschiedenis en de geschiedenis van het ontstaan van de staat Israël is bijvoorbeeld een verboden onderwerp.

Medeplichtig

Bij het lezen merk ik dat er veel meer studierichtingen relaties hebben met bezetting en apartheid dan ik me eerst kon voorstellen. Er zijn de technische studies, rechtstreeks verbonden met de wapenindustrie. Ook hier is de relatie sterker dan ik wist: veel militaire bedrijven zijn ooit opgericht VANUIT de universiteit. Veel stafleden switchen heen en weer als docent en als werknemer van de militaire industrie. Of ze combineren die twee banen. De universiteiten zijn - uiteraard - gesticht op bezet gebied, en breiden dat verder uit, bijv. door de studenten te huisvesten in bezet Oost-Jeruzalem.

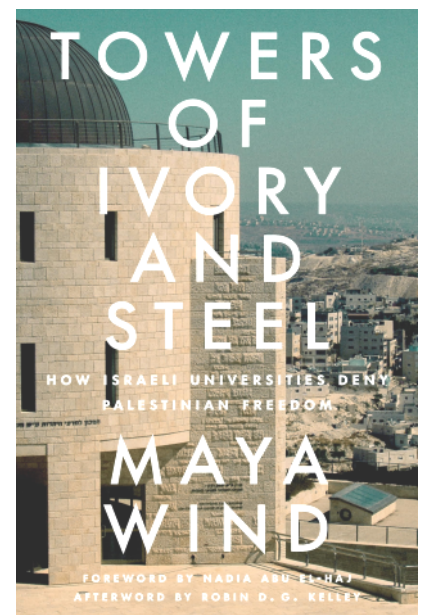
Een ander voorbeeld. Vanaf eind maart 2018 begon de bevolking van de Gazastrook wekelijkse demonstraties onder de naam De Grote Mars van de Terugkeer. Tienduizenden ongewapende Palestijnen eisten een eind aan de blokkade, en eisten hun recht op terugkeer (naar huis en/of grond waarvan ze rond 1948 of 1967 verdreven waren). Israël reageerde met geweld: zij schoten op de demonstranten, met vele doden en gewonden tot gevolg. Een VN-onderzoekscommissie constateerde dat het schieten op vreedzaam protesterende burgers in strijd was met internationaal humanitair recht en mogelijk misdaden tegen de menselijkheid vormden. Een afdeling van de universiteit van Tel Aviv was de medeorganisator van een conferentie: "De strijd om de publieke opinie, Gaza als case study". De Grote Mars van de Terugkeer werd gezien en behandeld als een

Israëlisch PR-probleem. De vele slachtoffers waaronder kinderen, maakten Israël - in eigen termen - tot Goliath en de Palestijnen tot David.

Het bijdragen aan een strategie voor propaganda is een normale academische bezigheid voor Israelische universiteiten en heet hasbara. Letterlijk betekent dat uitleg maar het is in de praktijk een vorm van propaganda. Het is allereerst gericht op (media in) de Verenigde Staten en Amerikaanse Joden. Het criminaliseren, intimideren en saboteren van de BDS-beweging en andere organisaties met kritiek op Israël is een deel van het werk, waarbij wordt samengewerkt met de Israëlische geheime diensten. Het trainen van mensen voor die diensten is overigens ook een universitaire taak.

Onderdrukking

De Palestijnen die leven in de staat Israël en die gaan studeren aan Israëlische universiteiten ondervinden veel problemen. Kritisch onderwijs en onderzoek, discussie over het Israëlische vestigingskolonialisme, de militaire bezetting en apartheid zijn niet toegestaan. Het is te zien bij antropologie, geschiedenis, politiek en bestuur en bij culturele studies. De afgelopen twintig jaar, met de opkomst van extreem-rechts is de lijst van taboe-onderwerpen alleen maar langer

Maya Wind. Towers of Ivory and Steel.
How Israeli Universities Deny Palestinian Freedom.
Verso. London. New York. ISBN 978.1.80429.174.0

In Nijmegen zijn, net als in veel steden, verschillende Palestina-solidariteitsgroepen. Er zijn: Nijmegen-for-Palestine, Students-Nijmegen-for-Palestine en de Palestijnse gemeenschap. En er is ook een groep stafleden van de Radboud Universiteit die samenwerken onder de naam Situating Palestine. Zij organiseren lunchpauze-colleges. Academici van heel verschillende achtergronden, verzorgen de gratis colleges meestal live en soms online. In dat kader werd één van de colleges gegeven door Maya Wind. Zie <https://situatingpalestine.nl>

Ook in de andere universiteitssteden inclusief Groningen zijn groepen actief die acties hebben gevoerd met als inzet de eis dat de nederlandse universiteiten alle contacten met Israëlische universiteiten verbreken vanwege de verwevenheid met de Israëlische staat. De nederlandse universiteiten hebben dit afgewezen in een gezamenlijke verklaring.* De bezetting van het Harmonieplein is na weken op 12 juni beëindigd zonder dat de eisen (vooralsnog?) zijn ingewilligd.

geworden. Het bestuur van de universiteiten en de meerderheid van de Joods-Israëlische staf weigeren meestal om op te komen voor het recht op onderzoek, en het verwoorden van meningen die te ver af staan van de gevormde consensus.

Het Tantura-schandaal

Tantura was in 1948, na de stichting van Israël, één van de vele dorpen waaruit de Palestijnen werden verdreven als onderdeel van de Israëlische campagne die 'het strand schoonmaken' werd genoemd. Tantura werd beschreven als vijandelijke basis, gevangen genomen Palestijnen werden krijgsgevangenen genoemd, en er vond een massaslachting plaats. De overlevenden werden in kampen geplaatst. Over Tantura bestond veel onderzoek, maar dat werd 'weggestopt' totdat een geschiedenisstudent, Theodore Katz, een promotie-onderzoek begon. Hij deed archiefwerk, sprak met overlevenden en ex-soldaten die aan de verdrijving hadden meegewerkt. In eerste instantie kreeg zijn werk een positieve beoordeling, met hoge cijfers. Totdat een journalist er aandacht aan schonk. Toen gebeurde er van alles. Katz werd aangeklaagd door een veteranenorganisatie vanwege het foutief interpreteren van een interview en het beschuldigen van veteranen van het plegen van oorlogsmisdaden. De universiteit van Haifa wist niet hoe snel ze haar verantwoordelijkheid voor het onderzoek moest afwijzen en trok haar steun voor het werk in. Katz moest zijn eigen verdediging maar zien te regelen. Ilan Pappé, een docent van Katz, maar niet betrokken bij zijn onderzoek, las het werk en publiceerde erover. De gegevens waren duidelijk, de massamoord had plaatsgevonden en de beschikbare gegevens zouden zelfs kunnen leiden tot nog ernstiger conclusies dan Katz had getrokken. Pappé beschuldigde de universiteitsmedewerkers en het bestuur ervan dat het terugtrekken van het werk niet gebaseerd was op academische of wetenschappelijke gronden. Hoe het verder ging met Katz vermeldt het boek niet. Pappé verhuisde naar Engeland om te doceren aan de universiteit van Exeter.

Birzeit

In 2021 werden Palestijnse studenten van de Birzeit Universiteit, op de Westelijke Jordaanoever, gevangen genomen voor ondervraging, nadat ze terugkwamen van een solidariteitsberzoek bij een Palestijnse familie waarvan het huis vernietigd was door het Israëlische leger. Addameer, een mensenrechtenorganisatie die steun geeft aan Palestijnse gevangenen, veroordeelde de willekeurige arrestatie onmiddellijk. Als bezettende macht heeft Israël de plicht om het recht op onderwijs van Palestijnse studenten veilig te stellen.

Tot slot

Het boek beschrijft heel veel situaties van schendingen van mensenrechten en van het ontbreken van academische vrijheid voor Palestijnse studenten in Israël. Het boek is, op enkele begrippen na die ik niet kende, niet moeilijk te lezen.

Er zijn een paar uitvoerige interviews met Maya Wind verschenen in Nederlandse kranten. Een deel van de achtergrond van mevrouw Wind is hieraan ontleend. Maya Wind weigerde dienstplicht. Daarmee behoort ze tot een heel kleine groep in Israël. Ze deed dit omdat ze op haar 15de het verhaal hoorde van een Palestijns meisje, uit een dorp op de Westelijke Jordaanoever. Haar vader werd thuis opgepakt door het Israëlische leger en stierf in de gevangenis. Veel Israëliërs hebben geen weet van de concrete feiten van bezetting. (Een associatie van mij: veel zionistische Nederlanders ook niet). Mevrouw Wind woont en werkt momenteel in Canada.

Na afloop van de lezing in Nijmegen begon het tentenkamp van de studenten met als eis: Stop de banden met Israëlische universiteiten. Zij waren voorzien van goed gedocumenteerde informatie ter ondersteuning van die eis.

Fennie Stavast.

Beschuldiging van antisemitisme als wapen tegen kritiek op Israëlijs beleid.

Al langer geldt dat pleitbezorgers van een oplossing voor het Palestijns-Israëlijs conflict die recht doet aan de Palestijnen, beschuldigd worden van antisemitisme. Sinds de Israëlijsche regering in 2015 openlijk campagne ging voeren (en daar flinke fondsen voor uittrok) om wereldwijd de kritiek op haar Palestinabeleid de mond te snoeren is het schering en inslag geworden. Wie kritiek uitoefent op Israël's beleid van bezetting en uitsluiting wordt door pro-Israëlijsche organisaties en groeperingen beschuldigd van antisemitisme. In de ogen van westerse elite (o.a. politici en media) hebben ze dan wat uit te leggen en wordt daarmee de kritiek ondergesneeuwd.

Die campagne heeft succes gehad: bijv. bij Labour in Engeland waar partijleider Jeremy Corbyn vanwege vermeend antisemitisme in de partij het veld moest ruimen en vooral in Duitsland waar nu elke als pro-Palestijns op te vatten uiting verboden is (al weet men dat de rechter dat weer terugdraait, maar dat duurt soms jaren en dan is het kwaad al geschiedt). Maar ook in Nederland; waar een meerderheid van het parlement zich zelfs heeft uitgesproken over de leus "From the river to the sea" en de regering al eerder vroeg zich niet te houden aan de wet.

Welke middelen worden gebruikt?

Een belangrijke stap voor dat succes van onze tegenstanders was het aanpassen van de definitie. De IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance) werkdefinitie van antisemitisme omvat voorbeelden van kritiek op Israël die als "hedendaags antisemitisme" worden gelabeld. Dankzij hun goed georganiseerde lobby slaagde het Pro-Israël kamp erin deze definitie aanvaard te krijgen bij het EU-parlement en de regeringen van een aantal landen zoals Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk. In Nederland heeft ook de Tweede Kamer inclusief de Kamerfracties van GroenLinks en PvdA dat onderschreven. Een ander belangrijk middel was de aanstelling van Eddo Verdoner – voorheen bestuurslid van CIDI en CJO en pleitbezorger voor de IHRA-definitie – tot nationaal Coördinator AntiSemitismebestrijding. Een slager die zijn eigen vlees mag keuren.

Verovering van Nederland

Voor Nederland staan CIDI, CJO, Christenen voor Israël, Likud Nederland, politieke partijen PVV, SGP, CU, en media als Telegraaf, Elseviers Weekblad, Geen Stijl, vierkant achter Israël en op het vinkentouw om elke kritiek op Israël te smoren met

de beschuldiging "antisemitisme". Vervolgens gaan de gevestigde media en (politieke) organisaties daarin mee. Een voorbeeld is de komst van president Herzog naar Amsterdam om het Holocaustmuseum te openen. De discussie ging er daarna niet meer over hoe het mogelijk was dat de president van een land dat bezig is met genocide kon worden uitgenodigd, maar of de betogers die daartegen protesteerden antisemitische kreten hadden geuit (waarvoor overigens geen enkel bewijs is geleverd). Ander voorbeeld zijn de studentenprotesten, waarbij het niet ging om hun gerechtvaardigde eis dat hun Universiteit niet langer medeplichtig was aan volkerenmoord, maar over beschuldigingen van antisemitisme. Het ging zelfs zover dat het voorzitten van een activiteit op de Leidse Universiteit door een Palestijnse medewerker(Dina Zbeidy) reden was om dat te verbieden.

De strijd in de Tweede kamer lijkt beslecht ten faveure van het pro-Israëlkamp. In een debat over antisemitisme buitelden de meeste fracties over elkaar heen om de golf van Jodenhaat te veroordelen. Natuurlijk moet Jodenhaat veroordeeld worden, maar het is de vraag of er gesproken kan worden van een sterk toegenomen verschijnsel. Er zijn gewoon onvoldoende gegevens; en de cijfers die er zijn, zijn gebaseerd op een onjuiste definitie en geleverd door slagers die hun eigen vlees keuren. Nu treedt er een regering aan van partijen die vierkant of zeer vriendschappelijk achter Israël staan. Op bestuurlijk (en ook politiek, want ook de grootste politieke oppositiepartij) niveau is er alleen een verheving van de nadruk op antisemitisme als belangrijkste probleem te verwachten vanwege de polarisatie in de samenleving die weer een gevolg is van het uitblijven van een duidelijk Nederlands optreden tegen de genocide door Israël. En

solidariteit wordt alleen met Israël betuigd.

Palestina solidariteit

Voor ons, die solidair zijn met het Palestijnse volk dat bedreigd wordt door uitroeiing, is dat uiteraard geen reden om die solidariteit te stoppen. Wel moeten we ons bezinnen op hoe die in de toekomst vorm te geven. In het contact dat we hebben met Nederlanders, op straat, in onderwijsinstellingen, in vakbonden en maatschappelijke organisaties, weten we dat het parlement en de bestuurlijke organen niet de mening van de meerderheid van de bevolking vertolken. Nog meer dan in het verleden moeten we ons richten op het beïnvloeden van de basis – de organisatie waar je lid van bent, de wijk waarin je woont, je werkvloer. Zonder overigens de druk op de maatschappelijke top op te geven. Zolang er vrijheid van meningsuiting is (maar ook als die beperkt gaat

worden) moet dat ook doorgaan. En niet te vergeten: directe steun aan de mensen waar het om gaat – de Palestijnse bevolking.

Financieel, facilitair en moreel. De beschuldiging van antisemitisme ligt daarbij steeds op de loer. Maar in het intermenselijk contact op basisniveau is dat makkelijker te ontcrachten.

Bert Giskes.

Uitgebuit aan de grens, in de steek gelaten in Egypte

Hoeveel is een mensenleven waard? Zo'n 5.000 dollar, vertelde Ahmed mij vanuit Cairo. Dat is wat het kostte om via de Egyptische grens Gaza te verlaten. Kinderen konden oversteken voor de helft. Eenmaal in Egypte hebben veel mensen dan ook geen cent meer over. En hulp, bijvoorbeeld voor kleding, eten of een appartement in het overbevolkte Cairo, daar is moeilijk aan te komen. Palestijnen vallen namelijk in een juridisch, politiek en humanitair gat, waar alleen lokale initiatieven hen nog uit willen vissen.

Het land van bestemming voor vluchtelingen die de enige uitweg via Rafah Crossing weten te passeren, heeft zelf een roerig jaar achter de rug. In april 2023 brak de burgeroorlog in Soedan uit, waardoor nu meer dan een half miljoen extra Soedanese vluchtelingen naar Egypte kwamen. Extra, want hiervoor vonden ook al veel Syrische, Soedanese en andere vluchtelingen een veilige haven in het land. Maar eenmaal in Egypte gaat het leven niet over rozen, zowel voor vluchtelingen als voor veel Egyptenaren zelf. De economie worstelt al langer, door (wan)beleid, Covid-19 en de oorlog in Oekraïne, die wereldwijd de prijzen van levensmiddelen liet stijgen. Veel mensen zien hun levensstandaard dalen in een land waar de bevolking nog steeds hard groeit en waar zo'n 20 miljoen mensen in de hoofdstad Cairo woont. Dit komt onder andere door een acuut tekort aan dollars, en euro's, cruciaal om schulden te betalen en van alles mee te importeren.

klap voor Egypte: ja, enerzijds vanuit solidariteit met de Palestijnen, maar anderzijds ook voor hun eigen toeristische sector. Veel gepensioneerden die jaarlijks hun buitenlandse valuta's rondstrooien op Nijlcruises blijven dit jaar weg, uit angst voor bommen uit het oosten. (Overigens nergens voor nodig; Egypte is nog steeds een veilige vakantiebestemming.) Maar de oorlog biedt ook een creatieve manier om aan dollars te komen. Voor elke meter die je tussen je gezin en de Israëliische bommenwerpers kunt krijgen heb je immers alles over. Dat klonk Hala Consulting and Tourism als een verdienmodel in de oren. Tegen de juiste prijs krijgen zij de namen van wanhopige Palestijnen op de welbekende lijst van mensen die de grens over mogen. Voor de oorlog kwam je daar voor \$350 per persoon op, maar nadat een aantal bedrijven ad hoc evacuatie voor tot wel \$11,000 p.p. aanboden in 2023, monopoliseerde Hala de service voor het bovengenoemde premiumtarief.

En dan breekt er oorlog uit in Gaza. Een enorme

Hoewel de Egyptische overheid stellig ontkent dat zij

Vervolg op pg. 8

iets met Hala's praktijken te maken heeft, is dat moeilijk te geloven. Ibrahim al-Organi, het hoofd van Hala en nog een hele reeks logistieke bedrijven in de Sinai-woestijn, is een vertrouweling van president Abdel Fattah el-Sisi. Experts schrijven zelfs dat Organi enkel een marionet is, een zakenman die moet verbloemen dat het eigenlijk het leger is dat de wanhoop van duizenden Palestijnen uitbuit. De miljoenen dollars die Hala dagelijks opstrijkt zijn niet traceerbaar, maar bieden wel uitkomst voor het valutaprobleem van het el-Sisi regime.

Geen hulp uit conventionele hoek

Eenmaal in Egypte worden Palestijnen in de steek gelaten door hulpinstanties. Normaal gesproken zijn Palestijnse vluchtelingen – met name diegene die door de Nakba ontheemd werden in 1948 en hun (klein-)kinderen – voor humanitaire hulp afhankelijk van de United Nations Relief and Works Agency (UNRWA). Zij zijn actief in Gaza zelf, de West Bank, Libanon, Jordanië en Syrië, maar niet in Egypte. Gezien de huidige financiële druk op de organisatie, zijn ze ook niet in de gelegenheid hun mandaat uit te breiden. Dan rest de UNHCR, de VN-organisatie voor vluchtelingen van alle andere nationaliteiten. Alleen kan de UNHCR Palestijnen niet registreren als vluchteling. Waarom niet? Volgens de Egyptische autoriteiten, vallen ze conform de Vluchtelingenconventie (1951) onder het mandaat van de UNRWA en die opereert dus niet in Egypte. De UNHCR zelf heeft echter vastgesteld dat Palestijnse vluchtelingen die door conflict buiten het werkgebied van de UNRWA raken wel een beroep

kunnen doen op de Vluchtelingenconventie en de UNHCR. De daadwerkelijke reden voor de uitsluiting van Palestijnen is dan ook politiek. De UNHCR heeft toestemming nodig van de Egyptische staat om in het land hun werk te doen. Al in 2015 zei een voormalige UNHCR medewerker dat een Palestijn die rondliep met de blauwe UNHCR-kaart de organisatie flinke problemen zou opleveren met de overheid. Volgens de regering is dit om de toekomst van een Palestijnse staat te waarborgen, maar er zijn ook minder zuivere motieven te bedenken. Zo worden Palestijnen in Egypte vaak geassocieerd met de Moslimbroederschap (waaruit Hamas ontstaan is), een belangrijke rivaal van het Egyptische militaire regime, of ze worden bestempeld als potentiële bron van instabiliteit en conflict met Israël.

Als je in Egypte niet geregistreerd bent bij de UNHCR, gaan de deuren bij veel hulpinstanties voor je dicht. Care, Caritas, Catholic Relief Services, Save the Children – ze kunnen je niet helpen zonder een geplastificeerd kaartje in het wit, geel of blauw, afhankelijk van je asielstatus. Een handjevol lokale organisaties doen wat ze kunnen voor zogenaamde ongeregistreerde vluchtelingen, maar zij hadden het voor deze oorlog al druk met de Soedaneese gezinnen die het geweld in het zuiden ontvluchten. Hierdoor zijn Palestijnen afhankelijk van spontane initiatieven uit de veelkleurige Egyptische samenleving. Zoals van Ahmed en nog tientallen vrijwilligers. Maar ook deze initiatieven staan onder druk: Voor zijn veiligheid en die van de andere vrijwilligers is Ahmed een gefingeerde naam.

Column Jan Keulen: Nachtmerrie in Jabalya

Is ooit eerder een zusterstad van Groningen met de grond gelijk gemaakt? De stedenband tussen Groningen en Jabalya in de Gazastrook is weliswaar nooit officieel bekrachtigd, maar de gemeente Groningen bouwde er een prachtig jeugdcentrum. Er was jarenlang contact tussen Groningse en Palestijnse ambtenaren, onder andere over het jongerenbeleid in Jabalya. Daarnaast onderhielden, zo goed en kwaad als dat ging, bestuursleden van de Stichting Groningen-Jabalya contacten met Palestijnse vrienden en kennissen en bezochten ze het vluchtelingenkamp en de aangrenzende stad Jabalya verschillende malen. Er is dus wel degelijk een connectie met Groningen; een feitelijke jarenlange band, die nu treuriger aanvoelt dan ooit. Jabalya ligt namelijk in puin.

Er waren twee dodelijke rondes.

Enkele weken na de Hamas-aanval in het zuiden van Israël op 7 oktober, waarbij 846 Israëlische burgers en meer dan 300 militairen werden gedood, viel het Israëlische leger Gaza binnen. Eerder al was de Israëlische luchtmacht begonnen het noorden van Gaza, inclusief Jabalya, op grote schaal te bombarderen. Wekenlang vonden in Jabalya zware gevechten plaats en pas eind december verklaarde het Israëlische leger Jabalya volledig onder controle te hebben. Israël zei dat Hamas in noord-Gaza verslagen was en dat er duizenden “terroristen” waren gedood.

Vier maanden later werd er echter opnieuw strijd geleverd in het noorden van Gaza. Op 12 mei kondigde het Israëlische leger aan terug te gaan naar Jabalya “om te voorkomen dat Palestijnse strijdgroepen zich er zouden hergroeperen”. Wekenlang werd er hevig gevochten en werd Jabalya genadeloos bestookt met artillerie en luchtbombardementen. De BBC citeerde een Israëlische officier die zei dat de gevechten in Jabalya “de heftigste” waren in zeven maanden Gaza-oorlog. Pas begin juni verklaarden de Israëli’s Jabalya en aanpalende dorpen in het noorden van Gaza weer onder controle te hebben. Waarschijnlijk zo lang als het duurt.

Intussen is Jabalya een rampgebied. Hele buurten zijn veranderd in puinhopen en onherkenbaar geworden, huizenblokken zijn veranderd in ruïnes, van flatgebouwen zijn alleen skeletten over. Het enige ziekenhuis van Jabalya, het al-Awda, is door de Israëli’s ontmanteld, net als alle andere medische faciliteiten in Noord-Gaza. Navi Pillay van de VN-onderzoekscommissie omschreef de ‘enormiteit’ van alle incidenten die als oorlogsmisdaden zouden kunnen worden omschreven als ‘niet eerder gezien in mijn leven’.

Ja, er waren hevige gevechtsrondes tussen het Israëlische leger en Palestijnse strijders, maar Israël heeft daarbij willens en wetens voortdurend het internationaal humanitair recht overschreden. In het in juni verschenen explosieve VN rapport* worden vier principes genoemd die het Israëlische leger met voeten heeft getreden:

- Het principe van onderscheid tussen burgers en militairen/strijders en het onderscheid tussen militaire en niet-militaire objecten. Alles moet worden gedaan om vast te stellen of een persoon of een gebouw als een militair object nkan worden beschouwd. In geval van twijfel mag het niet als een militair object worden beschouwd.

- Het verbod van willekeurige aanvallen, dat zijn aanvallen die niet gericht zijn op een specifiek militair doel. Ook mogen er geen strijdmethodes of munitie worden gebruikt die niet gericht of geschikt zijn voor een specifiek militair doel.

- Het principe van proportionaliteit. Aanvallen van de strijdende partijen moeten proportioneel zijn, dat wil zeggen dat de schade aan burgers en hun eigendommen gerechtvaardigd kan worden met het militaire voordeel dat met de aanval wordt behaald.

- Het principe van voorzorgsmaatregelen. Strijdende partijen moeten er bij het uitkiezen van wapens, tactieken, timing en doelen rekening houden met mogelijke doden of gewonden onder burgers. Het risico op burgerslachtoffers moet in ieder geval zo beperkt mogelijk worden gehouden.

Het 'meest morele leger ter wereld', zoals premier Netanyahu de Israëlische strijdkrachten omschrijft, heeft zich in Gaza geen barst aangetrokken van bovenstaande principes. De VN-onderzoekscommissie, die de toegang tot Gaza door Israël overigens werd geweigerd, verzamelde meer dan 7.000 incidenten in de eerste maanden van de oorlog waarbij het internationaal recht werd geschonden. De dossiers worden overgedragen aan het Internationaal Strafhof (ICC).

Het Israëlische leger lijkt zich in veel gevallen niet alleen niets aan te trekken van het oorlogsrecht, maar zich te laten leiden door wraak- en vernielzucht. Honger en dorst worden ingezet als oorlogswapens. De dehumanisering van Palestijnse burgers en maatschappij nam bij tijden hysterische trekken aan. De oorlog veranderde van een strijd tegen Hamas in een oorlog tegen kinderen (minstens 21.000 doden), een oorlog tegen Palestijnse onderwijsinstellingen en de gezondheidszorg en tegen journalisten en intellectuelen. Het werd een oorlog tegen de burgerbevolking als geheel, die met miljoenen in een nachtmerrie werd gestort van ontheemding, ontbering en onveiligheid.

Het VN-onderzoeksrapport noemt een aantal voorvallen in Jabalya waarbij duidelijk sprake was van oorlogsmisdaden. Op 9 oktober, in het prille begin van de oorlog, vonden zware explosies plaats in Al Trance Straat in het Jabalya vluchtelingenkamp. De straat wordt gebruikt als markt en was op dat moment vol mensen die inkopen kwamen doen. Door het onaangekondigde luchtbombardement kwamen tenminste 42 mensen om het leven, waaronder veel vrouwen en kinderen. Latere berichten spraken van 60 doden. Twee hoge flatgebouwen werden met de grond gelijk gemaakt.

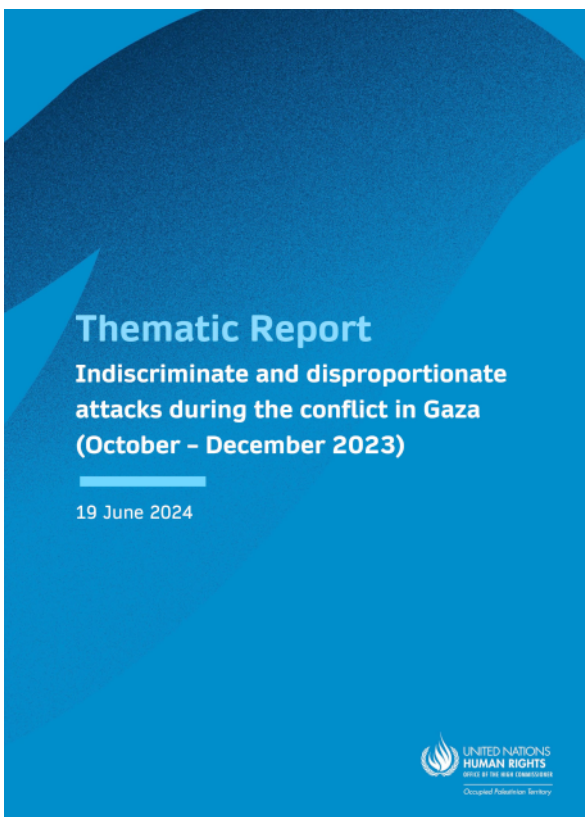
Op 31 oktober werd een woonwijk in het vluchtelingenkamp aangevallen waarbij een terrein van tenminste 2,500 vierkante meter totaal platgebombardeerd werd. Israël beweerde later een Hamas-commandant te hebben gedood, maar de tol aan burgerdoden -99 voornamelijk vrouwen en kinderen- en schade aan gebouwen was buitenproportioneel. Het zijn maar twee gedocumenteerde gevallen van niets en niemand ontziend geweld in een eindeloze reeks.

Wat voor zin heeft het platgooien van Jabalya? Het ontvolken?

Een groot deel van de bevolking is inderdaad gevlucht en bivakkeert nu in tenten in onveilige "veilige zones" in centraal Gaza. Maar hebben ze veel andere keus dan terugkeren naar hun kapotte huizen als de oorlog is afgelopen? Er bleven trouwens ook nog, tussen de ruïnes, tienduizenden mensen in Jabalya achter, die niet konden of wilden vluchten.

Uiterst-rechts in Israël droomt van een nieuwe nakba waarbij de Palestijnse vluchtelingen als sneeuw voor de zon verdwijnen. In Noord-Gaza zouden dan joodse nederzettingen moeten komen met villadorpen en vakantieresorts.

De tijd zal leren of de schuldigen van oorlogsmisdaden te zijner tijd verantwoording zullen afleggen en op welke manier. Met het platgooien van Jabalya is de nachtmerrie nog lang niet voorbij, zoveel is wel zeker.

*Zie VN rapport: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/opt/20240619-ohchr-thematic-report-indiscrim-disprop-attacks-gaza-oct-dec2023.pdf>

Boekbespreking: Een tuin voor verloren benen

De hoofdpersoon in de roman van Mahmoud Jouda verzamelt verhalen van slachtoffers, die getroffen zijn door Israëlische kogels, tijdens de wekelijkse protesten in 2018 en 2019 naar het afscheidingshek dat Gaza afsluit van de wereld. De scherpschutters schoten doelbewust met dumdkogels op gewrichten zoals knieën. Een dumdkogel fragmenteert of zet uit bij binnendringen in een lichaam. "Het gat waar de kogel naar binnen was gekomen was nauwelijks te zien maar het gat waar hij er weer uit kwam was zo groot als een vuist". Omdat de gezondheidszorg in Gaza na jaren van blokkade aan alles gebrek had en overbelast was, had dit tot gevolg dat ledematen vaak moesten worden geamputeerd.

De naam van deze hoofdpersoon wordt geen enkele keer genoemd, maar duidelijk is hij het alter-ego van Jouda. Hij is helemaal niet zo betrokken bij de protesten, zou er ook liever van wegblijven, maar hij wordt door zijn vriend Hassan geprest om de verhalen van de slachtoffers op te schrijven omdat hij een begenadigd schrijver is. En als hij dan met Hassan mee is gegaan begeeft hij zich ook dichterbij het hek dan hij zich voornam.

In de verhalen van de slachtoffers – meest mannen en jongens - komt naar voren dat zij zich zelden zien als helden, maar spijt hebben van hun overmoedigheid en zich bekocht voelen door hun leiders die hen opriepen tot het protest. Jouda schetst ook hun bravoure waarmee zij de Israëlische soldaten uitdagen met noodlottig gevolg. Maar veel vaker worden willekeurige demonstranten getroffen.

naar historisch Palestina te eisen. De wekelijkse demonstraties stonden bekend als de Mars van de Terugkeer. Jouda schetst die mindset in een passage waarin een Arabischsprekende Israëlische soldaat de mensen oproept om naar huis terug te gaan. De betogers denken dat ze eindelijk succes hebben en dat Israël aan hun wens om terug te keren naar hun oorspronkelijke huizen tegemoet komt en lopen in groten getale naar het hek. Waar ze met kogels worden ontvangen.

De vriend, Hassan, richt de "tuin voor verloren benen" in: hij begraaft de geamputeerde benen en andere lichaamsdelen in de buurt van het hek en plant bij elk een bloem, om de Israëlische soldaten het idee te geven dat dit het werk is van een gek.

De invalide geworden mannen beschouwen hun verdere leven als waardeloos – vriendschappen worden afgekapt, verlovings gebroken. Jouda beschrijft hoe hij aanbiedt om de rolstoel van een kreupele te duwen en afgewezen wordt; "Nee, ga maar weg en maak je geen zorgen om mij. Uiteindelijk laat je me toch in de steek. Mijn pad is niet het jouwe. Mijn pad is alleen voor mensen zoals ik."

Verhalen zoals hij die overdag hoort, komen ook 's-nachts in zijn dromen bij hem binnen. Toch is het boek geen aaneenschakeling van horrorverhalen. De verhalen zijn ingebed, ze krijgen de context die ze verdienen en daarmee geeft het boek inzicht in het leven van Gazanen met hun ellende maar ook hun pleziertjes. Een beeld van de tijd voor de huidige oorlog uitbrak.

De gebeurtenissen en spelen zich af in de jaren 2018 en 2019, toen Gazanen iedere vrijdag naar het afscheidingshek van Israël liepen om hun terugkeer

Mahmoud Jouda, "Een tuin voor verloren benen"
Paperback, 156 pagina's, € 21,90
Uitgeverij Jurgen Maas, ISBN 9789083381213

Inzamelingsactie Gaza 2024

Dit is de eerste genocide ooit die live gestreamd wordt op sociale media en toch blijft de wereld op een of andere manier stil.

Meer dan 37.000 Palestijnen, vooral vrouwen, kinderen en ouderen, zijn afgeslacht. Meer dan 78.000 zijn gewond geraakt. Elke zorginstelling is op een of andere manier aangevallen en belemmerd. Meer dan 450 zorgmedewerkers zijn gedood tijdens hun werk. Meer dan 200 zorgmedewerkers zijn ontvoerd, illegaal vastgehouden en gemarteld.

De belangrijkste toegang voor de schaarse hulp die binnen mag, wordt nu belegerd. De onlangs geopende doorgang Eres heeft nauwelijks voorraden naar Gaza gebracht.

Gaza verdient het om te ademen.
Gaza verdient het om te eten.
Gaza verdient gezondheidszorg.
Gaza verdient het om te leven.

Daarom zetten wij onze hulpactie voor de Palestine Medical Relief Society voort. Deze kan een belangrijke rol spelen in het verlenen van die hulp maar dat kan alleen als zij over voldoende middelen beschikt. Voor meer info: <https://www.groningen-jabalya.com/inzameling>

**Stort op rekeningnummer NL92 INGB 0006 6876 78
t.n.v. Stichting Groningen-Jabalya o.v.v. "noodhulp"**

Redactie: Pieter van Niekerken, Met medewerking van:
Bert Giskes, Khuloud Rabah Sulaiman,
Marco in 't Veldt, Fennie Stavast,
Jozet van der Veen. Jan Keulen.

Postadres: Coehoornsingel 87
9711 BR Groningen

Telefonisch: Bert Giskes
050-5421370

Colofon

Vormgeving: Jozet van der Veen info@groningen-jabalya.com

Wilt u in het vervolg de nieuwsbrief (digitaal) ontvangen?
en/of wil je op de hoogte blijven van het Jabalya-project?

Gebruik dan deze QR-code of schrijf je via
www.groningen-jabalya.com in voor de (digitale)
nieuwsbrief via de rode knop 'aanmelden nieuwsbrief'

